

ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการลดความวิตกกังวล
เกี่ยวกับความตายในผู้ป่วยโรคมะเร็ง

นางสาวพรพรรณ ศรีธัญรัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-204-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T17151399

THE EFFECT OF LOGOTHERAPY GROUP ON DECREASING
DEATH ANXIETY IN CANCER PATIENTS

Miss Pornpun Sritanyarat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Counseling Psychology

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic year 1996

ISBN 974-636-204-6

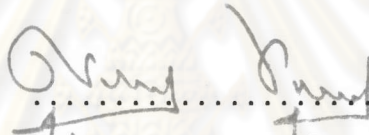
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตาย
ในผู้ป่วยโรคมะเร็ง

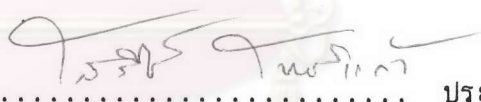
โดย นางสาวพรพรรณ ศรีธัญรัตน์

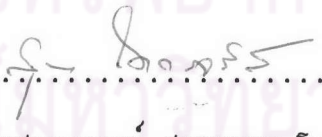
ภาควิชา จิตวิทยา

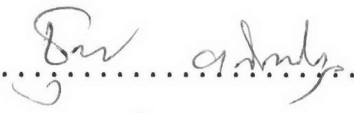
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส

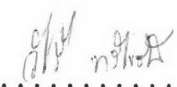
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชุติวังศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วชิรี ทรัพย์มี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พรพรรณ ศรีธัญรัตน์: ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายในผู้ป่วยโรคมะเร็ง (THE EFFECT OF LOGOTHERAPY GROUP ON DECREASING DEATH ANXIETY IN CANCER PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สุภาพรณ โคตรจรัส, 204 หน้า. ISBN 974-636-204-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสที่มีต่อการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายในผู้ป่วยโรคมะเร็ง โดยมีสมมติฐานดังนี้ 1) หลังการทดลองคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสจะมีค่าต่ำกว่าก่อนทดลอง 2) หลังการทดลองคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสจะมีค่าต่ำกว่าผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคมะเร็งจำนวน 16 คน ซึ่งสุ่มจากผู้ป่วยโรคมะเร็งที่มีคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายที่ค่าเฉลี่ย 68.32 หรือมากกว่า โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสเป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 2 1/2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายซึ่งพัฒนาจากแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของเทมเพลอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายด้วยวิธีการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า :

1. หลังการทดลองผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสมีคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
2. หลังการทดลองผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสมีคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายต่ำกว่าผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาจิตวิทยา.....
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา.....
ปีการศึกษา2539.....

ลายมือชื่อนิสิต พพนพ นธัญรัตน์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ.สุภาพรณ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C643221 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD: LOGOTHERAPY GROUP / DEATH ANXIETY / CANCER PATIENTS

PORN PUN SRITANYARAT : THE EFFECT OF LOGOTHERAPY GROUP ON DECREASING DEATH ANXIETY IN CANCER PATIENTS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUPAPAN KOTRAJARAS, M.S. 204 pp. ISBN 974-636-204-6

The purpose of this research was to study the effect of logotherapy group on decreasing death anxiety in cancer patients. Hypotheses were that 1) the posttest score on death anxiety of cancer patients of the experimental group would be lower than its pretest score. 2) the posttest score on the death anxiety of cancer patients of the experimental group would be lower than the posttest score of the control group. The research design was the pretest-posttest control group design. The sample comprised of 16 cancer patients randomly selected from the cancer patients who scored at the mean and above on death anxiety. They were randomly assigned to the experimental group and the control group, each group comprising 8 students. The experimental group participated in logotherapy group for 2 1/2 hours three times a week over a period of 2 weeks altogether which made approximately 15 hours. The instrument used in this study was The Death Anxiety Scale developed from Templer's Death Anxiety Scale. The t-test was utilized for data analysis.

The results indicated that :

1. The posttest score on the death anxiety scale of the experimental group was lower than its pretest score at .01 level of significance.
2. The posttest score on the death anxiety scale of the experimental group was lower than the posttest score of the control group at .01 level of significance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..... พพนน ๐๙๐๙๖๖๖๖.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๙-๑๐๖๖๖.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับสำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยชี้แนะแนวทางการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความรัก ความเอาใจใส่และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสรัช โพธิ์แก้ว ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับทฤษฎีและการกำหนดโปรแกรมกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้เพาะบ่มเมล็ดกล้าแห่งความงอกงามทางจิตวิญญาณให้แก่ข้าพเจ้า อีกทั้งยังให้ความรักและกำลังใจเสมอมา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย กราบขอบพระคุณคุณพ่อ ดร. จิน แบร์ ที่ได้ให้ความรู้ด้านเทคนิคการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา และได้ช่วยเหลือในการตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาของแบบวัดทำให้งานมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ นพ. ไพรัช เทพมงคล และคุณอนุรีย์ ต้นสกุล ที่กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ณ วัดธรรมกายที่กรุณาช่วยเหลือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และบุคคลสำคัญคือ ผู้ป่วยโรคมะเร็งทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและยินดีเข้าร่วมในการทำกลุ่ม ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี โดยเฉพาะวิญญานของป่าพลูไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่แห่งใดขอจงไปสู่สุคติ

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีพี่น้องผู้ร่วมงานทุกท่านที่สละเวลาให้แก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณจิตวิทยาการปรึกษาทุกรุ่น เพื่อนและพี่น้องจิตวิทยารุ่น 9 ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจเสมอมา

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สุภาพ และคุณพ่อเชียวจ้อ พี่สุพานีและพี่ๆทุกคนที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจ ให้ความรักและรอยยิ้มความสำเร็จของข้าพเจ้าในวันนี้ บรรดาหลานและเพื่อนนิรนามของข้าพเจ้าที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำให้วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้สำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่	
1. บทนำ	1
<hr/>	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส	7
ทฤษฎีจิตบำบัดแบบโลกอส	8
ภูมิหลังและพัฒนาการ	9
ทักษะต่อมนุษย์	11
พื้นฐานแนวคิดเชิงปรัชญา	15
กระบวนการของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส	29
เทคนิคของจิตบำบัดแบบโลกอส	35
ความตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตาย	43
สภาพจิตสังคมของผู้ป่วยโรคมะเร็ง	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	75
สมมติฐานการวิจัย	76
ขอบเขตของการวิจัย	76
คำจำกัดความในการวิจัย	77
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	78
2. วิธีดำเนินการวิจัย	79
กลุ่มตัวอย่างและวิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	79
การออกแบบการวิจัย	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	98
การวิเคราะห์ข้อมูล	106
3. ผลการวิจัย	107
4. การอภิปรายผลการวิจัย	111
5. สรุปผลการวิจัย	123
รายการอ้างอิง	128
ภาคผนวก	135
ประวัติผู้วิจัย	204

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตัวอย่างข้อกระทงในแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตาย (DAS)	82
2. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายในกลุ่มผู้ป่วยจิตเวชที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายสูงและกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบค่าที่	86
3. แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{x})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) ในการหาค่าเกณฑ์ปกติจากกลุ่มตัวอย่าง ($N = 3,600$)	90
4. แสดงจำนวนข้อในแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย	93
5. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองด้วยการทดสอบค่าที่(independent t-test)	107
6. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งกลุ่มทดลองในรายก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที่(dependent t-test)	108
7. ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในรายหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที่(independent t-test)	109
8. ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตายของผู้ป่วยโรคมะเร็งกลุ่มควบคุมในรายก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที่(dependent t-test)	110